

Nr 164

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statsbidrag till Riksföreningen mot reumatism som bidrag till driften av Spenshults reumatikersjukhus.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Edström m. fl.* (I: 40) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 31), har föreslagits, att riksdagen måtte besluta om ett statsbidrag om 20 000 kronor till Riksföreningen mot reumatism som bidrag till driften av Spenshults reumatikersjukhus under budgetåret 1957/58.

Motionärerna har anfört följande.

I kungl. brev av den 30 juni 1952 har Kungl. Maj:t till Riksföreningen mot reumatism upplåtit det på Spenshults kronopark uppförda sanatoriet jämte tillhörande markområden, att av föreningen nyttjas som eftervårdsanstalt för reumatiskt sjuka. Sedan hösten 1953 har detta sjukhus varit i full drift. Vid sjukhuset bedrivs på grund av klienteletts beskaffenhet omfattande arbets- och sysselsättningsterapi samt viss arbetsvårdande verksamhet. Driften vid sjukhuset sker för närvarande utan statsbidrag med hjälp av driftbidrag från patienternas ordinarie sjukvårdshuvudmän, landstingen samt städerna utanför landstingen. Då det gäller här ifrågavarande speciella verksamhet med arbets- och sysselsättningsterapi samt vissa arbetsvårdande åtgärder synes det föreningen motiverat att staten bidrager.

Att erhålla statsbidrag till driften av ifrågavarande sjukhus har därtill för patienterna stor praktisk betydelse med hänsyn till lagen om allmän sjukförsäkring. Enligt denna lags § 4 förstås med allmänt sjukhus: sjukvårdande inrättning, som tillhör staten eller till vars drift statsbidrag utgår eller som drives av landsting eller stad som ej deltar i landsting och ej är anordnad vid fattigvårdsanstalt, ävensom sjukvårdsinrättning, varöver pensionsstyrelsen förfogar för sin sjukvårdande verksamhet. Då föreningen hittills icke erhållit statsbidrag till driften, är Spenshults reumatikersjukhus i lagens mening för närvarande icke att betrakta som allmänt sjukhus. Besked härom har erhållits från riksförsäkringsanstalten i dess cirkulär till de allmänna sjukförsäkringsanstalten nr 39/1956. Riksförsäkringsanstalten meddelar att sjukförsäkringsanstalten av denna orsak icke får lämna bidrag till resa för intagning på sjukhuset som om det hade varit allmänt sjukhus. Detta är av särskild betydelse för patienter från Norrland och övriga delar av landet på långt avstånd från sjukhuset. Att dessa långvarigt, ofta svårt

sjuka patienter på så sätt placeras i sämre ställning än övriga sjukhuspatienter, anser föreningen vara orätt och synnerligen olyckligt. I och med att ett statsbidrag utgår, uppfylles lagens formella villkor för att sjukhuset skall betraktas som allmänt sjukhus, varigenom denna orätt för patienterna bortfaller. Samtliga patienter är inremitterade genom läkarremiss, inlyggande deras behov av ifrågavarande specialvård.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *medicinalstyrelsen* och *riksförsäkringsanstalten* avgivit utlåtanden, vilka fogats till detta utlåtande (*Bilaga 1 och 2*).

Utskottet. Motionärerna har särskilt motiverat sitt yrkande om statsbidrag till Spenshults reumatikersjukhus med att, om sådant bidrag utginge, sjukhuset skulle bli att betrakta som allmänt sjukhus enligt lagen om allmän sjukförsäkring, på grund varav sjukhusets patienter skulle komma i ett gynnsammare läge i fråga om ersättning från allmän sjukkassa för resor till och från sjukhuset. Enligt vad riks-försäkringsanstalten och medicinalstyrelsen anfört i ärendet synes dock endast mycket begränsade förbättringar i förevarande hänseende stå att vinna om sjukhuset jämföras med allmänt sjukhus.

Vad motionärerna anfört aktualiserar emellertid enligt utskottets mening frågan om sjukförsäkringslagens bestämmelser om reseersättning över huvud taget. Utskottet vill erinra om att bestämmelserna redan från början varit livligt omdebatterade och att krav, bl. a. i tidigare väckta motioner, framställt om ändring och kompletteringar. Med anledning härav har jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande innevarande år tillkallats särskilda utredningsmän för att inom socialdepartementet biträda med en översyn av nämnda bestämmelser och därmed sammanhängande spörsmål.

Utskottet har under hand hos utredningen inhämtat att det av motionärerna aktualiserade spörsmålet faller inom ramen för utredningens uppdrag. På grund härav och då motionärerna enligt utskottets mening ej i övrigt anfört bärande skäl till stöd för sitt yrkande om statsbidrag avstyrker utskottet motionerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 40 och II: 31 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 165.

Bilaga 1

Till riksdagens statsutskott

Genom remiss den 7 mars 1957 har Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att till riksdagens statsutskott överlämna utlåtande över inom riksdagen väckta och till utskottet hänvisade likalydande motioner, I: 40 och II: 31, om statsbidrag till Riksföreningen mot reumatism för driften av Spenshults reumatikersjukhus under budgetåret 1957/58.

I motionerna framhålles, att det syntes föreningen motiverat, att staten bidroge till driftkosnaderna vid sjukhuset med hänsyn till den vid sjukhuset bedrivna speciella verksamheten med arbets- och sysselsättningsterapi samt vissa arbetsvårdande åtgärder. Förslaget har särskilt motiverats med att sjukhuset, som nu är upptaget i den av Kungl. Maj:t fastställda förteckningen över sjukvårdsanstalter enligt lagen om allmän sjukförsäkring, genom tillerkännande av statsbidrag skulle bli att betrakta såsom allmänt sjukhus enligt 4 § sjukförsäkringslagen och att ersättning från sjukförsäkringskassorna i sådant fall skulle komma att utgå till patienternas resor för intagning på sjukhuset enligt mera rättvisa regler än vad nu vore fallet.

Med anledning därav får medicinalstyrelsen anföra följande.

Medicinalstyrelsen finner för sin del icke att i motionerna framlagts några bärande skäl för att frångå de riktlinjer för bestridande av driftkostnaderna vid Spenshults reumatikersjukhus, vilka accepterats av statsmakterna i samband med upplåtandet av sjukvårdsanstalten till Riksföreningen mot reumatism för att nyttjas för reumatikervård. Vad gäller ersättning enligt sjukförsäkringslagen till den som åtnjutit sjukhusvård å Spenshults reumatikersjukhus för resor till och från sjukhuset synes den omständigheten, att sjukhuset bleve att betrakta såsom allmänt sjukhus enligt sjukförsäkringslagen, icke medföra, att andra bestämmelser skulle bli tillämpliga. De i 17 § sjukförsäkringslagen meddelade föreskrifterna i ämnet avse nämligen resor till och från sjukvårdsinrättningar över huvud taget. Där emot beräknas ersättning enligt 16 § — i fall då försäkrad åtnjutit läkarvård, som i 14 § avses — efter i princip förmånligare regler för resor till och från allmänt sjukhus än till och från andra sjukvårdsanstalter. Denna skillnad torde dock ha mindre praktisk betydelse.

Under åberopande av vad ovan anförts anser sig medicinalstyrelsen icke böra tillstyrka beviljande av statsbidrag till Riksföreningen mot reumatism för driften av Spenshults reumatikersjukhus.

I handläggningen av detta ärende ha deltagit tjänsteförrättande generaldirektören Björkquist, förste byråsekreterarna Hedrén och Ahlberg, den sistnämnde föredragande, och extra föredraganden i ärenden rörande eftervård m. m. Andersson. Stockholm den 25 april 1957.

ERIK BJÖRKQUIST

Tor Ahlberg

Björn Sundström

Till riksdagens statsutskott

Genom remiss den 7 mars 1957 har Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att före den 1 maj 1957 till riksdagens statsutskott överlämna utlåtande över en inom riksdagens första kammare av herr Edström m. fl. väckt och till utskottet hänvisad motion I: 40, likalydande med motion II: 31 i riksdagens andra kammare av fröken Höjer m. fl., om statsbidrag till Riksföreningen mot reumatism som bidrag för driften av Spenshults reumatikersjukhus.

Med anledning härav får riksförsäkringsanstalten anföra följande.

Motionärerna framhålla som skäl för sitt yrkande om statsbidrag till driften av sjukhuset bl. a., att detta för närvarande icke enligt lagen om allmän sjukförsäkring är att betrakta som allmänt sjukhus samt att riksförsäkringsanstalten i cirkulär nr 39/1956 meddelat de allmänna sjukkassorna, att dessa av angivna orsak icke finge lämna bidrag till resa för intagning på sjukhuset, som om det hade varit allmänt sjukhus. Detta vore av särskild betydelse för patienter från Norrland och övriga delar av landet på långt avstånd från sjukhuset. I och med att statsbidrag utginge, uppfylldes lagens formella villkor för att sjukhuset skulle betraktas som allmänt sjukhus, varigenom denna orätt för patienterna bortfölle.

Spenshults reumatikersjukhus är upptaget å den av Kungl. Maj:t med stöd av 4 § lagen om allmän sjukförsäkring fastställda förteckningen över sjukvårdsinrättningar — andra än allmänna sjukhus — vilka äro att anse såsom sjukvårdsanstalter enligt nämnda lag. På grund härav skall allmän sjukkassa utgiva ersättning jämlikt bestämmelserna i 17 § sjukförsäkringslagen för försäkrads utgifter för resor i samband med sjukhusvård å Spenshults reumatikersjukhus. Emellertid skall vid resa för intagning å sjukhuset, ersättning, liksom fallet är vid resa för intagning å allmänt sjukhus, enligt andra stycket samma paragraf, utgivas högst med belopp, som motsvarar kostnaden för resa till närmaste allmänna sjukhus, där erforderlig vård kunnat beredas. I ovannämnda cirkulär till de allmänna sjukkassorna har riksförsäkringsanstalten förklarat, att som sådant sjukhus skulle i förevarande fall anses allmänt sjukhus med medicinsk eller reumatologisk avdelning, dock icke sjukvårdsinrättning, varöver pensionsstyrelsen förfogade för sin sjukvårdande verksamhet. Framhållas bör, att allmänt sjukhus med medicinsk avdelning finnes inom varje län.

Om ifrågakommande reumatikersjukhus skulle få karaktären av allmänt sjukhus, finge detta i fråga om intagningsresor, med hänsyn till vad nu sagts, icke den effekt, som motionärerna synas ha åsyftat. Sålunda skulle exempelvis en patient från Norrland, som remitterats för intagning å Spenshults reumatikersjukhus, få sin ersättning för resan dit begränsad till belopp, motsvarande kostnad för resa till närmaste länslasarett med medicinsk eller reumatologisk avdelning.

I fråga om återresa från Spenshults reumatikersjukhus efter där erhållen sjukhusvård, utgår redan nu resekostnadsersättning efter samma grunder, som gälla för återresa från allmänt sjukhus.

Beträffande resa för erhållande av läkarvård (öppen vård) vid reumatikersjukhuset skulle ett införande av statsbidrag emellertid medföra i viss mån förbättrade ersättningsmöjligheter. För närvarande utgives ersättning för utgifter för resa till sjukhuset för erhållande av läkarvård — även om hänvisning av läkare för sådan vård föreligger — enligt den i 16 § första

stycket sista punkten angivna mindre förmånliga beräkningsgrunden, nämligen med $\frac{3}{4}$ av resekostnaden, i vad denna överstiger visst angivet grundbelopp, och högst med belopp, som skulle ha utgått vid besök hos den provinsialläkare eller stadsläkare, inom vars distrikt den försäkrade vistas. Bli sjukhuset däremot allmänt sjukhus, kan ersättning — om hänvisning av läkare föreligger — utgå enligt den i andra punkten samma lagrum angivna förmånligare beräkningsgrunden, vilket innebär, att hela den överskjutande resekostnaden skall ersättas med den begränsningen dock, att högre ersättning ej må utgivas, än som skulle ha utgått, om vården sökts å närmaste allmänna sjukhus, där den kunnat meddelas.

Av vad sålunda anförts framgår, att de förbättringar i fråga om ersättning från allmän sjukkassa för utgifter för resor till och från Spenshults reumatikersjukhus, som ett införande av statsbidrag till sjukhuset skulle medföra, äro synnerligen begränsade och hänföra sig helt till resor för erhållande av öppen vård, såvitt avser sådana vårdsökande, som skulle få sjukhuset till sitt närmaste allmänna sjukhus.

Cirkuläret nr 39/1956 är numera ersatt av cirkulär nr 8/1957, vilket bifogas. Stockholm den 25 april 1957.

AKE NATT OCH DAG

Arne Ekstedt